

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM

Độc lập - Tự do - Hạnh phúc

ĐƠN YÊU CẦU CÔNG NHẬN SÁNG KIẾN

Kính gửi: Hội đồng Khoa học và Công nghệ huyện Cát Hải

Tôi ghi tên dưới đây:

Số TT	Họ và tên	Ngày tháng năm sinh	Nơi công tác (hoặc nơi thường trú)	Chức danh	Trình độ chuyên môn	Tỷ lệ (%) đóng góp vào việc tạo ra sáng kiến
1	Đỗ Nhật Lam	30/08/1983	Trường TH&THCS Văn Phong	Giáo viên	ĐHSP	100%

Là tác giả đề nghị xét công nhận sáng kiến: ***“Một số phương pháp giúp học sinh học hiệu quả phân môn “Tập đọc nhạc” cho học sinh lớp 7 trường TH&THCS Văn phong.***

1. Lĩnh vực áp dụng sáng kiến: Chuyên môn

2. Ngày sáng kiến được áp dụng lần đầu hoặc áp dụng thử:
năm học 2021 – 2022 tại trường TH&THCS Văn Phong.

3. Mô tả bản chất của sáng kiến:

Luật giáo dục 2005 ban hành: Giáo dục THCS giúp học sinh sự phát triển đúng đắn và lâu dài về đạo đức, trí tuệ, thẩm mỹ và các kỹ năng cơ bản, góp phần hình thành nhân cách con người Việt Nam xã hội chủ nghĩa. Bước đầu xây dựng tư cách và trách nhiệm của công dân. Để phát triển toàn diện nhân cách của học sinh theo mục tiêu giáo dục THCS, bộ môn âm nhạc là bộ môn được Bộ Giáo dục và đào tạo xây dựng trên 3 phân môn chính đó là: Học hát, Tập đọc nhạc + nhạc lí và Âm nhạc thường thức. Học âm nhạc là quá trình liên tục rèn luyện khả năng hát, múa, đọc nhạc, phát triển khả năng âm nhạc đối với đối với học sinh THCS.

Trong chương trình dạy học bậc THCS, phân môn TĐN không thể đạt được mục tiêu như ở trường Âm nhạc chuyên nghiệp là “đọc thông, viết thạo” bản nhạc, vì thời lượng học quá ít và đối tượng học sinh là đại trà. Đối với phân môn này, giáo viên cần cho học sinh biết rằng: Tập đọc nhạc không phải như “Tập đọc chữ”, tập đọc nhạc sẽ không thể đọc “như nói” mà phải đọc “như hát”. Tập đọc nhạc chính là cho các em làm quen với chữ “nhạc”. Dạy TĐN ở trường THCS với mục tiêu bước đầu tập luyện “giải mã” các kí hiệu ghi chép nhạc và học các bài TĐN để cho các em có ý thức hát đúng cao độ, trường độ, nhịp điệu, từ đó giúp học sinh hát lời ca chính xác hơn. Với mục đích và yêu cầu đó giáo dục văn hoá Âm nhạc ở trường THCS, chúng ta phải tổ chức như thế nào để cho các em tiếp thu nhanh và nhẹ nhàng bài đọc nhạc, nắm được kỹ năng đọc nhạc kết hợp với gõ phách để từ đó tạo nên sự hứng thú, sự yêu thích đối

với môn học. Đó là vấn đề mà tôi luôn luôn suy nghĩ, trăn trở. Bản thân luôn tự tìm tòi, rút kinh nghiệm để nhằm tìm cho mình một phương pháp tối ưu trong hoạt động giảng dạy. Là giáo viên giảng dạy bộ môn Âm nhạc, tôi nhận thấy đại đa số các em rất thích ca hát nhưng lại khó khăn trong việc đọc nhạc. Qua thực tế giảng dạy tôi nhận thấy rằng để một bài tập đọc nhạc học sinh đọc tốt cao độ, trường độ và thực hiện tốt các ký hiệu âm nhạc của bài thì người giáo viên cần có một phương pháp truyền đạt, hướng dẫn phù hợp, đơn giản nhưng lại dễ hiểu và mang lại hiệu quả nhất. Ngoài ra, người giáo viên cần tổ chức tiết học một cách hợp lý, tạo hứng thú để các em thích thú mỗi khi được học bài TĐN mới. Đối với các em lớp 7 việc đọc nhạc đem lại cho các em năng lực cảm thụ âm nhạc tốt hơn đồng thời giúp các em nắm vững nhạc lí cơ bản làm nền tảng để học tập môn Âm nhạc. Hơn nữa, cùng với khả năng của học sinh và phương pháp dạy học mới: Học sinh chuyển từ thụ động sang chủ động, tích cực, sáng tạo...tôi nhận thấy trình độ âm nhạc phổ thông của các em dần được nâng cao rõ rệt. Trên cơ sở đó, tôi xin mạnh dạn trình bày một vài giải pháp mà tôi đã vận dụng có hiệu quả trong hoạt động giảng dạy phân môn TĐN - Âm nhạc 7. Hy vọng rằng đây sẽ là những ý kiến bổ ích để cho các đồng nghiệp có thể tham khảo trong hoạt động giảng dạy của mình.

4.Phân tích tình trạng của giải pháp đã biết :

a. Ưu điểm:

Tập đọc nhạc, chính là đọc cao độ và trường độ các nốt nhạc, nhằm tìm ra và thể hiện đúng giai điệu của bản nhạc. Đọc nhạc rất quan trọng, nó có ý nghĩa trong việc học và cảm nhận âm nhạc. Đây là một trong những hoạt động quan trọng nhất để phát triển năng lực âm nhạc của học sinh, bởi nó đòi hỏi các em phải có tai nghe, nắm vững tên nốt nhạc, có khả năng giải mã và khám phá về giai điệu, có cảm nhận về âm thanh và biết thể hiện đúng về cao độ, trường độ, tốc độ và ngắt nghỉ. Nội dung này là một thách thức không nhỏ đối với việc học âm nhạc của học sinh THCS, vì thế kỹ năng đọc nhạc cần dạy một cách từ từ để giúp học sinh tiếp cận một cách tự nhiên và dần dần trở nên quen thuộc.

Cách dạy thích hợp và hiệu quả nhất là khi dạy học sinh đọc cao độ, giáo viên dựa vào tiếng đàn để làm mẫu cho các em. Việc thể hiện trường độ và tiết tấu phải được chuẩn bị bằng những bài tập tiết tấu trong mỗi tiết học, bài học. Giáo viên đàn từng câu ngắn cho học sinh nghe và đọc theo thật trôi chảy, chuẩn xác sau đó ghép từng câu thành bài hoàn chỉnh và kết hợp gõ phách.

Cách dạy này đã được kiểm nghiệm thực tế và rất phù hợp với cách dạy ở trường THCS. Nó vừa giúp các em phát triển khả năng nghe và nâng cao khả năng cảm thụ âm nhạc. Ở trường THCS, mỗi lớp học thường là 30 - 35 em. Thời lượng dành cho dạy phân môn không nhiều, do đó dạy Tập đọc nhạc phải thật nhẹ nhàng và linh động với đại đa số học sinh. Như vậy tiết dạy mới đạt hiệu quả, thu hút được học sinh như mong muốn.

Trong năm học 2020-2021, Để giờ học TĐN có hiệu quả như mong muốn, tôi đã lựa chọn một số phương pháp phù hợp với phân môn, phù hợp với khả năng của bản thân và điều kiện về cơ sở vật chất của nhà trường, phù hợp với trình độ tiếp thu

của từng đối tượng học sinh, kích thích được hứng thú của học sinh, giúp các em tự giác, tích cực, chủ động, sáng tạo hơn khi học phân môn “Tập đọc nhạc” cụ thể:

*** Phương pháp đặt câu hỏi**

Ở các tiết học TĐN trước khi đi vào nội dung chính là đọc nhạc thì GV nên đưa ra một số câu hỏi phù hợp, nhằm củng cố lại cho các em kiến thức về nhạc lý cơ bản, giúp các em vừa đọc tốt bài TĐN, vừa cảm thấy có cơ sở để ghi nhớ các kí hiệu âm nhạc, vừa tăng thêm khả năng vận dụng những kiến thức lý thuyết vào đọc nhạc ở những tiết học sau.

? Bài TĐN viết ở nhịp mấy? Ô nhịp đầu tiên là ô nhịp gì?

? Em hãy nhận xét về cao độ, trường độ, các kí hiệu âm nhạc đã học có trong bài?

Qua phương pháp đặt câu hỏi như trên, bước đầu GV đã giúp HS nhớ lại kiến thức nhạc lý và cách thực hiện các kí hiệu khi đọc bài TĐN. Đồng thời tạo cho HS tính tích cực, chủ động trong giờ học.

*** Phương pháp luyện tập**

Đối với phân môn TĐN, GV sử dụng và kết hợp các phương pháp luyện tập như: luyện tập về cao độ, trường độ (tiết tấu), luyện tai nghe, luyện tập toàn bài (có ghép lời ca). Khi phối kết hợp các phương pháp này, GV nhận thấy rằng HS tiếp thu bài nhanh và đạt kết quả khả quan. Sau đây là một số phương pháp luyện tập cơ bản:

Khi HS đã tìm ra cao độ bài TĐN thì GV sẽ đàn cho các em đọc thang âm và các âm trụ. Nếu trong bài TĐN có những quãng khó hoặc luyến từ 3- 4 nốt nhạc thì khi học đến những chỗ này GV phải đàn nhiều lần cho HS đọc chính xác.

Ngoài ra, GV nên thỉnh thoảng sử dụng phương pháp đọc bạch thanh vì đây cũng là một cách để các em tự cảm nhận về cao độ, tạo cho các em sự hứng thú, sự tự tin khi tiếp xúc với môn học. Tuy nhiên, khi sử dụng phương pháp này GV nên hướng vào đối tượng là HS khá, có cảm nhận âm nhạc tốt.

Hầu hết những bài TĐN được viết dựa trên một âm hình tiết tấu chung, cho nên trước khi vào đọc bài GV hướng dẫn HS tìm âm hình tiết tấu rồi tiến hành luyện tiết tấu đó cho các em.

Ở loại hình tiết tấu này, GV hướng dẫn HS đọc theo các nốt đen, trắng, tròn và vỗ tay theo từng nốt. GV cũng có thể kết hợp cho HS chơi trò chơi “Ai thính tai hơn” như: GV vỗ tiết tấu yêu cầu HS vỗ lại tiết tấu GV vừa thực hiện. Ghi điểm khích lệ HS thực hiện tốt.

Sau khi HS đã nhận xét xong toàn bài; nắm được cao độ, trường độ, tiết tấu của bài TĐN thì GV có thể đàn qua giai điệu bài, sau đó đàn từng câu, HS lắng nghe và đọc nhẩm theo. Đối với những câu nhạc khó, GV sẽ đàn nhiều lần và gọi HS khá đọc mẫu.

Qua phương pháp này GV đã giúp các em luyện tai nghe và các em sẽ có thói quen phản xạ nhanh với âm thanh trong âm nhạc. Đồng thời giúp các em khi nghe một

bài hát hoặc bài TĐN mới, thì các em sẽ cảm nhận giai điệu nhanh hơn thể hiện tốt hơn.

Sau khi HS cơ bản đã đọc được bài thì GV cho HS ghép toàn bài trên đàn (không có nhạc đệm). Khi các em ghép toàn bài thì kết hợp gõ phách và hát lời ca.

VD: Dây A: đọc nhạc + vỗ phách

Dây B: hát lời + vỗ phách

Sau đó 2 nhóm đổi ngược lại nhận xét và ghi điểm nhằm khuyến khích các em.

Muốn cho HS đọc tốt bài TĐN thì việc các em tìm hiểu bài trước khi đến lớp và xem bài sau khi học xong là rất quan trọng. Và để cho các em thực hiện có hiệu quả với nhiệm vụ này, GV cần phải có một phương pháp hướng dẫn về nhà phù hợp.

VD: - Hướng dẫn trước khi học bài mới:

- + Chép bài TĐN vào vở chép nhạc
- + Yêu cầu HS nhận biết tên nốt nhạc
- + Yêu cầu HS nhận xét bài TĐN (nhịp, cao độ, trường độ, ÂHTT, các kí hiệu đã học...)

- Hướng dẫn sau khi học xong bài trên lớp:

- + Về nhà đọc lại bài TĐN (ghép lời + gõ phách)
- + Thể hiện đúng cao độ, trường độ, tiết tấu và các kí hiệu...có trong bài
- + Tập đặt lời mới với chủ đề tự chọn.

b. Hạn chế:

Thực hiện theo công văn chỉ đạo của Bộ Giáo dục và Đào tạo và theo phân phối chương trình đã được xây dựng. Nhà trường đã chỉ đạo giáo viên thực hiện đầy đủ các yêu cầu trên. vì nội dung bài học còn dài, thời lượng ít, nên việc đổi mới các phương pháp dạy học trong các tiết học còn mờ nhạt, đơn điệu, chưa được thường xuyên và liên tục. Việc xác định mục tiêu rèn luyện tính “tích cực, chủ động, sáng tạo” cho học sinh, tạo ra bầu không khí sôi nổi, xây dựng và củng cố tinh thần, ý thức, trách nhiệm tập thể còn hạn chế.

Các phương pháp dạy phân môn Tập đọc nhạc mà tôi đã sử dụng trong nhiều năm, bản thân tôi nhận thấy với những phương pháp này, cơ bản đã giúp học sinh tiếp thu được kiến thức, hiểu và đọc được các bài tập đọc nhạc trong SGK theo chương trình quy định. Tuy nhiên hiệu quả chưa cao, chưa tạo được hứng thú cho học sinh trong các tiết học. Học sinh còn nhút nhát, chưa mạnh dạn trước tập thể. Việc nhận biết các nốt nhạc trên khuông để thực hành tập đọc nhạc của các em còn chậm, không đồng đều, do đó một số em có tâm lí chán nản và lười học, chưa có sự cố gắng. Một số học sinh còn có tâm lí coi đây là môn phụ nên không có sự đầu tư học bài ở nhà, mà tập đọc nhạc lại cần có nhiều thời gian luyện đọc ở nhà.

Trước hạn chế trên tôi mạnh dạn đưa ra ***“Một số phương pháp giúp học sinh học hiệu quả phân môn “Tập đọc nhạc” cho học sinh lớp 7 trường TH&THCS Văn phong.***

5. Các điều kiện cần thiết để áp dụng sáng kiến.

+ *Với nhà trường:* Tạo điều kiện thuận lợi về cơ sở vật chất, phòng học đặc thù bộ môn cho giáo viên và học sinh tổ chức hiệu quả các giải pháp sáng tạo, tạo hứng thú cho học sinh trong bài học.

+ *Đối với giáo viên:* Nhận thức rõ vai trò, vị trí của mình trong việc giáo dục HS. Hơn ai hết, GV phải là người quyết định cơ bản đến kết quả giáo dục của HS. Các hoạt động tổ chức, GV đều cố gắng để khẳng định mình nâng cao uy tín của bản thân, tạo mối quan hệ thân thiện với HS, cha mẹ HS. Giáo viên phải vững vàng về kiến thức, có nhiều sáng tạo trong quá trình giảng dạy thì bài giảng sẽ càng phong phú, sinh động. Ngoài ra, phương pháp truyền thụ nên ngắn gọn, đầy đủ, khoa học nhằm giúp học sinh tiếp thu kiến thức một cách dễ dàng nhất.

+ *Đối với học sinh:* Có ý thức nghiêm túc khi tham gia các hoạt động trong tiết học. Có ý thức chấp hành tốt nội quy trường, lớp. Có tinh thần hợp tác, tương trợ lẫn nhau. Tích cực, chủ động, sáng tạo trong việc thực hiện các nhiệm vụ được giao.

6. Những nội dung cải tiến, sáng tạo để khắc phục những nhược điểm của giải pháp đã biết

Việc sử dụng những giải pháp nói trên đem lại hiệu quả chưa cao trong việc giảng dạy phân môn Tập đọc nhạc ở bộ môn Âm nhạc. Để tiết học đạt hiệu quả, kích thích được sự hứng thú học sinh, GV không chỉ sử dụng một phương pháp mà cần phải có sự phối hợp giữa nhiều phương pháp khác nhau. Sự phối hợp đó được GV lựa chọn khi áp dụng vào từng dạng bài và tùy vào đối tượng HS. Bởi vậy trong năm học 2021 – 2022, tôi đã mạnh dạn đưa ra một số giải pháp mới nhằm phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo, tạo sự hứng thú cho học sinh lớp 7 khi học phân môn Tập đọc nhạc trong tiết Âm nhạc tại trường TH&THCS Văn phong nơi mà tôi đang công tác như sau:

***Phương pháp 1 : Sử dụng phương pháp trực quan trong tiết học**

Trong các giờ học âm nhạc việc sử dụng phương pháp trực quan là rất cần thiết. Đây cũng là phương pháp chính mà GV sử dụng khi dạy phân môn này. Khi nhận thức sự vật, con người thường đi từ “trực quan sinh động” đến “tư duy trừu tượng”. Đối với môn âm nhạc, muốn các em tiếp thu nhanh bài học cần phải đảm bảo 2 yếu tố “nghe” và “nhìn”. Khi được nghe, nhìn và được hướng dẫn cụ thể, các em có thể tự mình rút ra được những kiến thức đã học và áp dụng vào việc thực hành.

Tuy nhiên, lưu ý khi vận dụng phương pháp này GV cần tích cực ứng dụng công nghệ thông tin trong bài dạy (Đây là phương tiện hỗ trợ đắc lực vào việc tìm kiếm tài liệu bổ sung cho tiết dạy mà không phải mất nhiều thời gian làm bảng phụ) bên cạnh đó cần phải chuẩn bị chu đáo đồ dùng, thiết bị dạy học như: nhạc cụ, máy nghe, sưu tầm một số bài hát; và các thao tác sử dụng thiết bị dạy học...

VD: Khi dạy bài TĐN số 7 - Lớp 7 ,GV cần chuẩn bị trước bảng phụ bài TĐN trình chiếu cho HS quan sát, qua phương pháp trực quan HS quan sát bản nhạc và trả lời câu hỏi. Điều này giúp các em khắc sâu hơn những kiến thức đã học.

Hoặc khi dạy bài TĐN số 8 - Lớp 7, ngoài đồ dùng dạy học là nhạc cụ, bảng phụ ra thì GV còn phải sưu tầm và cho HS nghe toàn bộ bài hát này qua máy để các em thấy rằng muốn hát được một bài hát thì điều trước tiên là phải tự xướng âm được các nốt nhạc.

Như vậy với phương pháp trực quan, phân môn TĐN không bị coi là nhàm chán khi chúng ta sử dụng và kết hợp một trong những phương pháp nói trên. Vì các em sẽ không những được nghe giai điệu, âm thanh trên đàn, trên máy cát-sét mà còn được xem những bản nhạc có hình vẽ minh họa đẹp mắt. Chính những điều này là khởi nguồn để tạo nên sự hứng thú đối với môn học, hình thành ở các em sự yêu thích và cảm nhận tốt hơn với bộ môn mang tính nghệ thuật này.

***Phương pháp 2 : Đặt lời ca mới cho bài TĐN**

Sau mỗi tiết học phân môn TĐN tôi đã cho bài tập cho học sinh về nhà tập đặt lời ca mới với chủ đề tự chọn. Với phương pháp này đã kích thích được tính tích cực, sáng tạo của học sinh. HS có thể tự khai thác, sáng tác nhiều lời ca theo chủ đề mình yêu thích, tạo lên sự hứng thú, học sinh rất khi được hát bài hát của chính mình sáng tác bằng lời ca mới trước bạn bè, tạo không khí thi đua sôi nổi trong lớp học.

Bằng sự sáng tạo của các em, trong trò chơi này có rất nhiều lời của bài tập đọc nhạc được giáo viên ứng dụng để giảng dạy cho các lớp khác. Khuyến khích cho các em bằng cách giáo viên thấy lời bài TĐN nào hay thì sẽ cho cả lớp hát lời ca đó luôn. Nhằm phát huy tính sáng tạo, tính đổi mới trong tư duy.

***Phương pháp 3 :Ứng dụng một số trò chơi trong giảng dạy phân môn TĐN nhằm phát huy tính chủ động, sáng tạo, tạo hứng thú cho học sinh.**

Ngoài những phương pháp truyền thống trên, trong tiết dạy Tập đọc nhạc và ôn tập Tập đọc nhạc trong chương trình Âm nhạc lớp 7 tôi sử dụng một số trò chơi nhằm tạo cho các em nắm nhanh hơn, sâu hơn và chắc kiến thức hơn, tạo sự hứng thú, phấn khởi hơn trong tiết học:

***Trò chơi 1: NGHE THẤU ĐOÁN TÀI (Áp dụng khi ôn bài TĐN số 7 ở tiết 24 hoặc tiết 25 môn Âm nhạc 7)**

- Giáo viên chuẩn bị: Chép bài Tập đọc nhạc số 7 thiếu một số nốt (từ 5 đến 8 nốt bất kì vào bảng phụ)

- Giáo viên phổ biến luật chơi:

+ Chia lớp thành 2 nhóm học sinh, lần lượt từng học sinh của mỗi nhóm lên bảng điền nốt nhạc còn thiếu của bài TĐN giáo viên đã chuẩn bị sẵn (Hình thức: Tiếp sức, mỗi học sinh của mỗi nhóm chỉ được điền một nốt nhạc, hai bảng phụ treo hai góc lớp để tránh học sinh nhìn nhau)

+ Dưới lớp học sinh gấp hết sách vở vào cặp và La theo giai điệu bài TĐN cùng với tiếng đàn - Thời gian: Trong khoảng thời gian bằng 3 lần đàn bài Tập đọc nhạc, học sinh phải tìm được và điền vào những nốt nhạc thiếu.

- Người chơi: Học sinh trong lớp - Kết quả : Nhóm nào xong trước và chính xác nhất sẽ chiến thắng.

Trò chơi này áp dụng với hầu hết các bài Tập đọc nhạc trong sách giáo khoa Âm nhạc lớp 7.

- Tác dụng: Qua trò chơi này rèn luyện cho các em trí nhớ âm nhạc tốt, phản xạ nhanh hơn. Đồng thời tạo cho các em tinh thần tập thể, tạo sự thích thú, sáng khoái sau mỗi tiết học.

***Trò chơi 2: AI NHANH HƠN** (Áp dụng khi ôn bài TĐN số 6 ở tiết 21 hoặc tiết 25 môn Âm nhạc 7)

- Giáo viên chuẩn bị: Chép 3 khuông nhạc bài TĐN số 6 nhưng không có hình nốt vào bảng phụ, 1 đồng hồ bấm giờ, 3 bút lông viết bảng 3 màu: xanh, đỏ, tím.

- Giáo viên phổ biến luật chơi: + Chia lớp thành 4 nhóm.

- Nhóm 1: Gồm 1 trọng tài có 1 đồng hồ bấm giờ, 1 thư kí

- Nhóm 2 bút xanh, nhóm 3 bút đỏ, nhóm 4 bút tím: Mỗi nhóm thảo luận cử 1 đại diện chép lại bài TĐN số 6. (Yêu cầu dưới lớp học sinh La theo cao độ bài TĐN số 6 mỗi câu 2 lần. Mỗi nhóm có quyền thay thế đại diện lên chép nhạc tối đa 1 lần) Bảng phụ giáo viên bố trí hai góc lớp và chính giữa bảng để tránh học sinh dưới lớp nhắc bài và học sinh của đại diện đội chơi nhìn theo nhau để chép.

- Giáo viên điều khiển chung, sau thời gian 1 phút trọng tài bấm giờ nhắc đề giáo viên bắt nhịp cho dưới lớp La theo cao độ từng câu để đại diện mỗi đội chép vào bảng phụ. Mỗi câu đọc La 2 lần sẽ mất khoảng 2 phút. Phần chép cao độ dành 8 phút. Sau đó 5 phút để đại diện hoàn thiện lời ca và kí hiệu âm nhạc có trong bài.

- Sau khi hết thời gian chép phần cao độ nhóm có thể thay đại diện lên hoàn chỉnh lời ca bài TĐN.

- Người chơi: Học sinh trong lớp - Kết quả : Nhóm nào xong trước và chính xác nhất sẽ chiến thắng.

Trò chơi này áp dụng với các bài Tập đọc nhạc có tiết tấu đơn giản trong sách giáo khoa Âm nhạc lớp 7 như: TĐN số 1, số 2, số 4, số 6, số 7, số 9, tuy nhiên tùy khả năng của mỗi lớp để giáo viên chọn bài phù hợp.

- Tác dụng : Giúp học sinh củng cố luật nhịp, phách và rèn luyện trí nhớ âm nhạc. Từ đó giúp học sinh tự sáng tác đoạn nhạc theo các hình nốt đa dạng ở mức cao hơn.

*** Trò chơi 3: NHỮNG NỐT NHẠC VUI** (Áp dụng tiết ôn tập cuối năm cho phân môn TĐN - Âm nhạc 7)

- Giáo viên chuẩn bị: + Làm hai hộp chất liệu bìa hoặc tôn có đường kính 30cm và 50cm, tâm giữa làm bằng một ống nhựa dài 50cm để làm trục quay.

+ Dưới hộp có giá đỡ, hộp dưới đựng câu hỏi ứng với tên 7 nốt nhạc và ô may mắn, hộp trên dán giấy viết tên 7 nốt nhạc : Đô, Rê, Mi, Pha, Son, La, Xi và ô may mắn.

+ Một mũi tên cố định ở trục quay chỉ vị trí các nốt nhạc.

+ Mỗi câu hỏi và đáp án đi kèm có thể thực hiện trên máy chiếu.

+ Khi nhóm học sinh đã chọn nốt nhạc rồi giáo viên kéo hộp câu hỏi phía dưới lấy câu hỏi cho học sinh đọc, trả lời và loại luôn câu hỏi đó, ô may mắn không có câu hỏi mà yêu cầu học sinh hát tặng lớp một bài theo yêu cầu của thăm ghi Giáo viên chuẩn bị phần câu hỏi:

** Câu hỏi Nốt Đô (gồm 2 câu)*

+ Câu hỏi 1: Bài TĐN số 4 là sáng tác của nhạc sỹ thiên tài nào? Đọc bài TĐN đó.

+ Câu hỏi 2: Bài TĐN số 7 sáng tác của nhạc sỹ nào? Đọc bài TĐN đó.

** Câu hỏi Nốt Rê (gồm 2 câu)*

+ Câu hỏi 3: Bài TĐN số 8 “Lá thuyền ước mơ “ sử dụng mấy từ thuyền trong lời ca? (Đáp án: sử dụng 4 từ thuyền)

+ Câu hỏi 4: Trong 10 bài TĐN đã học, bài TĐN nào không có số chỉ nhịp? Đọc bài TĐN đó.

** Câu hỏi Nốt Mi (gồm 2 câu)*

+ Câu hỏi 5: Vì sao chúng ta phải luyện tiết tấu trước khi học bài TĐN ? Nêu tác dụng của việc luyện cao độ (Đáp án: Luyện tiết tấu giúp chúng ta đọc đúng phách, nhịp bài TĐN. Luyện cao độ giúp chúng ta đọc bài TĐN không bị chênh, phò)

+ Câu hỏi 6: Các bài TĐN thang 5 âm Đô trưởng thiếu những âm nào so với các bài TĐN thang 7 âm Đô trưởng?

** Câu hỏi Nốt Pha (gồm 2 câu)*

+ Câu hỏi 7: Bài TĐN số 5 sử dụng kí hiệu Âm nhạc nào để câu hát nhắc lại hai lần? Đọc bài TĐN đó.

+ Câu hỏi 8: Trong 10 bài TĐN đã học, bài TĐN nào chúng ta có thể đặt lời ca mới? Vì sao?

** Câu hỏi Nốt Son (gồm 2 câu)*

+ Câu hỏi 9: Bài TĐN nào có các tiết nhạc lặp lại trong mỗi câu? Nội dung bài TĐN đó.

+ Câu hỏi 10: Bài TĐN số 3 nói về mấy loài chim? Em hãy kể tên các loài chim đó? .

** Câu hỏi Nốt La(gồm 2 câu)*

+ Câu hỏi 11: Chủ đề bài TĐN số 2 là gì? Đọc bài TĐN đó.

+ Câu hỏi 12: Những bài TĐN viết ở nhịp $\frac{3}{4}$ hình nốt có giá trị lớn nhất là gì? Kể tên các bài TĐN viết ở nhịp $\frac{3}{4}$ trong 10 bài TĐN .

** Câu hỏi Nốt Si (gồm 2 câu)*

+ Câu hỏi 13: Em hãy kể tên các bài TĐN viết ở nhịp $\frac{2}{4}$ trong chương trình Âm nhạc lớp 7?

+ Câu hỏi 14: Kể tên và tác giả các bài TĐN đã học trong chương trình Âm nhạc lớp 7?

** Ô may mắn*

- Gồm 4 yêu cầu Quay vào ô này các bạn có nửa số điểm của phần quay nốt nhạc vui rồi đó.

+ Yêu cầu thứ nhất: Em thích bài hát nào nhất trong chương trình Âm nhạc lớp 7? Hãy trình bày bài hát đó?

+ Yêu cầu thứ hai: Em thấy bài hát Tiếng chuông và ngọn cờ có hay không? Hãy trình bày cho cả lớp cùng nghe lời một nhé?

+ Yêu cầu thứ ba: Thời đi học bạn có khóc nhè không nhỉ? Tên bài hát nào nói về kỉ niệm thời đi học?

+ Yêu cầu thứ tư: Đi học có phải là niềm vui của em không? Bài hát Niềm vui của em do nhạc sỹ nào sáng tác?

- Tiến hành chơi: Giáo viên mời học sinh quay theo danh sách lớp (đây là hình thức hái hoa dân chủ có thể áp dụng cho cả bộ môn Âm nhạc. Giáo viên có thể lấy điểm 15 phút hoặc học kì nếu đạt kết quả cao) Lưu ý: Trò chơi này rất dài nên giáo viên có thể bố trí đổi tiết để thực hiện cả hai tiết Ôn tập cuối năm (Tiết 33-34)

- Tác dụng: Qua trò chơi này rèn luyện cho các em tính mạnh dạn, nhanh nhẹn, đồng thời ôn tập, rèn luyện trí nhớ tổng hợp về phân môn TĐN.

***Trò chơi 4:** Đặt tên nốt nhạc

Trong Tiết 3 Âm nhạc 7: Tập đọc nhạc số 1

Trên bảng tôi chuẩn bị sẵn bảng phụ có các khuông nhạc. Mời 7 học sinh lên bảng, tôi đặt tên lần lượt 7 nốt nhạc từ Đồ đến Si. Khi ở dưới lớp lần lượt gọi tên nốt nhạc theo bài như sau:

Dưới lớp: Đồ đen Đồ đen (Trong âm nhạc trường độ gồm có nốt: Tròn, trắng, đen, đơn, kép... học sinh chỉ cần nói tên nốt nhạc cùng với trường độ là học sinh hiểu. Ví dụ: Đồ đen nghĩa là nốt nhạc đồ có trường độ là một nốt đen)

Nốt nhạc Đồ trả lời to: Đồ đây Đồ đây (Sau đó viết nốt nhạc của mình tương ứng với nốt nhạc trên khuông)

Tương tự như thế, ở dưới lớp gọi đến tên nốt nhạc nào, nốt nhạc ấy phải thực hiện đúng yêu cầu của mình.

Trò chơi này mục đích giúp cho học sinh chủ động tự học, tự nhớ, để các em thuộc thứ tự xuất hiện tên nốt nhạc dễ hơn, nhanh hơn.

Nội dung đã cải tiến, sáng tạo ở các giải pháp mới .

*** *Tính mới:***

Ứng dụng một số phương pháp giúp học sinh học hiệu quả phân môn “Tập đọc nhạc” cho học sinh lớp 7 trường TH& THCS Văn phong là một đề tài rất khả quan trong thực tiễn. Bởi nó đã mang lại hiệu quả rõ nét. Vì vậy, việc giáo viên chuẩn bị kỹ một tiết dạy cần được tôn trọng. Quan tâm đầu tư chừng nào, thì một giờ lên lớp hiệu quả chừng ấy.

Trong tiết học, sự hài hòa giữa kiến thức và các hoạt động tìm hiểu kiến thức bằng các hình thức mới. Không dập khuôn, cứng nhắc, không theo một quy tắc nhất định, nhất là trong bộ môn Âm nhạc. Nên việc liên tục thay đổi các hoạt động trò chơi mang tính mới, tính sáng tạo sẽ giúp học sinh hứng thú hơn, hòa nhập hơn. Các em sẽ có rất nhiều sáng tạo khác, hấp dẫn hơn, phù hợp với sở thích và lứa tuổi của các em hơn.

Học âm nhạc và cảm thụ âm nhạc là giáo dục tình cảm, đạo đức, thẩm mỹ, trí tuệ và thể lực cho các em. Học âm nhạc còn là phương tiện giúp trẻ phát triển trí tưởng tượng, củng cố kiến thức qua học tập, vui chơi trong cuộc sống.

Nhận thấy tầm quan trọng của môn học mình đang đảm nhận. Bản thân tôi thấy cần trau dồi kiến thức nhiều hơn, cả về nghiệp vụ lẫn kiến thức thường thức phổ thông. Cần phải sưu tầm, tìm tòi, học hỏi đọc nhiều hơn để công tác giảng dạy ngày một tốt hơn.

*** *Tính sáng tạo:***

Bộ môn Âm nhạc, về bản chất đã rất được các em yêu mến và hứng thú. Các tiết học không khô cứng và hầu hết kiến thức đạt được đều do tài năng của các em và do sự linh hoạt của giáo viên trong tiết học.

Và để các em tiếp thu được kiến thức một cách nhẹ nhàng, không máy móc, thụ động. Thì tự các em phải tìm tòi, sáng tạo, học hỏi, mày mò, cắt ghép sao cho linh hoạt, phù hợp với từng tiết học.

Tự các em tìm hiểu thì các em sẽ tự thi đua khẳng định khả năng và tài năng của mình. Và cái cần nhất là sự vào cuộc, chỉ huy của người đứng lớp. Phát huy tối đa tài năng vốn có và khơi gợi khả năng của từng cá nhân trong lớp học.

Ứng dụng một số giải pháp sáng tạo trong giảng dạy bộ môn Âm nhạc giúp các em hình thành những phẩm chất và năng lực chung như: Năng lực hoạt động và tổ chức hoạt động, năng lực tổ chức và quản lý, năng lực tự nhận thức và tích cực hóa bản thân, năng lực khám phá và sáng tạo.

7. Chứng minh khả năng áp dụng của sáng kiến.

Qua thời gian áp dụng ***“Một số phương pháp giúp học sinh học hiệu quả phân môn “Tập đọc nhạc” cho học sinh lớp 7 trường TH&THCS Văn phong.*** tôi thấy hiệu quả của tiết dạy được nâng lên rõ rệt. Ở 2 tháng đầu năm, mỗi lớp ít nhất có một vài học sinh tham gia không tích cực, còn rụt rè, còn nhút nhát khi trả lời câu hỏi và tham gia các hoạt động học tập. Nhưng đến tháng 10 thì có tiến bộ dần. Các học sinh đó đã mạnh dạn hơn, hăng hái hơn. Đến tiết học âm nhạc là các em mừng rỡ chào đón giáo viên vì các em vừa được học, vừa được chơi, mà học lại rất có hiệu quả.

Học sinh tham gia trò chơi rất tích cực. Các em ngày một nhanh nhẹn hơn, tinh tế hơn.

8. Những thông tin cần được bảo mật: Không

9. Đánh giá lợi ích thu được hoặc dự kiến có thể thu được do áp dụng sáng kiến theo ý kiến của tác giả.

Với cách làm trên đã phát huy được tính tự giác, sáng tạo, kích thích hứng thú học tập của các em. Tâm lý ở lứa tuổi này các em được vui chơi, thích tìm hiểu những điều mới lạ, thích khẳng định mình trước mọi người, giúp các em hứng thú, thoải mái sau những ngày học tập căng thẳng. Thông qua các hoạt động các em còn được rèn luyện sức khỏe, tính tự lập, hòa đồng đoàn kết. Khơi dậy cho các em lòng say mê học tập phân môn Tập đọc nhạc, giúp các em phát triển trí nhớ và tri thức nghe nhạc. Phát triển thị hiếu âm nhạc thông qua nghe có sáng tạo. Cùng cố kiến thức tập đọc nhạc nhanh và hiệu quả hơn. Góp phần bồi dưỡng trí tưởng tượng, óc sáng tạo một cách tinh tế hơn. Giúp giờ học trở nên nhẹ nhàng, hấp dẫn và thoải mái hơn.

10. Đánh giá lợi ích thu được qua các giải pháp mới đã thực hiện.

Với phương pháp, cách làm trên tôi đã áp dụng tại trường TH&THCS Văn phong từ học kỳ I năm học 2021 - 2022. Qua thời gian nghiên cứu “Một số phương pháp giúp học sinh học hiệu quả phân môn “Tập đọc nhạc” cho học sinh lớp 7 trường TH&THCS Văn phong năm học 2021-2022, tôi đã thu được những kết quả nhất định về “Hiệu quả kinh tế” và “Hiệu quả về mặt xã hội”

10.1. Hiệu quả kinh tế

Tất cả các hoạt động trò chơi trong nội dung học TĐN nói trên đều bằng sự linh động, sáng tạo, chơi và hoạt động trực tiếp. Không mất thời gian chuẩn bị các dụng cụ, đồ dùng (bảng phụ, giấy dán, màu vẽ ...). Nếu tiết dạy không có máy tính, ko có điện.... hoặc các đồ dùng trực quan khác thì tiết học vẫn hào hứng, vẫn sôi nổi, vì không phụ thuộc quá nhiều vào các đồ dùng trực quan trên. Cả giáo viên và học sinh đều có thể chủ động thực hiện nội dung theo yêu cầu của tiết học.

Với các phương pháp đã được áp dụng trong việc giảng dạy phân môn Tập đọc nhạc cho học sinh khối 7 trong nhà trường, tôi đã nhận được sự ủng hộ lớn lao của các em học sinh, của giáo viên chủ nhiệm, của Liên đội, đặc biệt là của các bậc phụ huynh phấn khởi khi nghe con em mình hào hứng kể lại sự vui sướng, yêu mến học tập bộ môn. Từ đó khi có ý kiến tổ chức các hoạt động cho các em, tôi sẽ nhận được sự ủng hộ to lớn của các tổ chức trên.

10.2 Hiệu quả, lợi ích về mặt xã hội

Việc dạy Âm nhạc trong trường THCS phát huy tính tích cực của học sinh, là thực hiện đổi mới phương pháp dạy học. Học sinh sẽ được hấp dẫn lôi cuốn vào các hoạt động, làm cho giờ học nhạc thêm vui tươi, sinh động.

Việc thực hiện liên tục các hoạt động vui chơi kết hợp với nội dung kiến thức bài học, giúp cho các em mạnh dạn hơn, linh hoạt hơn và sáng tạo hơn trong các hoạt động khác của lớp, của trường, của Liên đội. Đặc biệt hơn các em có thể thể hiện khả năng học hỏi, sáng tạo của mình để tham gia hoạt động trong tổ dân phố, trong các buổi sinh hoạt hè, lễ hội ...

Qua đó học sinh lĩnh hội được những kiến thức thuộc về văn hóa âm nhạc một cách nhẹ nhàng và sâu sắc. Sử dụng các phương pháp dạy học tích cực, đòi hỏi người giáo viên phải chuẩn bị bài dạy trước khi lên lớp. Các thao tác phải thể hiện một cách nhịp nhàng, thành thạo giúp học sinh tiếp thu bài chủ động, sáng tạo, có hiệu quả.

Bảng so sánh kết quả trước và sau khi áp dụng một số phương pháp sáng tạo trong phân môn TĐN cho học sinh lớp 7 (căn cứ vào kết quả học tập và phiếu khảo sát học sinh)

Năm học	Số học sinh	Kết quả		Thái độ của HS	
		Đ	CD	Hứng thú	Không hứng thú
2021 – 2022	33	33 100%	0 0%	20 60%	13 40%
Học kỳ I năm 2021 - 2022	33	33 100%	0 0%	28 84%	5 16%

Áp dụng trong học sinh lớp 7 tại trường TH&THCS Văn phong và nhân rộng ra các trường trên địa bàn huyện.

Tôi xin cam đoan mọi thông tin nêu trong đơn là trung thực, đúng sự thật và hoàn toàn chịu trách nhiệm trước pháp luật.

Cát Hải, ngày 08 tháng 02 năm 2022

Người nộp đơn

Đỗ Nhật Lam